

TIPY NA AKTIVITY

MALOVANÉ SVĚTY

EMOCE

1. POSTAV EMOCI

Pojmenujeme emoci: „Vytvoř veselý obličej.“ Dítě na prázdné hlavě pomocí modelíny vytváří oči, obočí, ústa a další části obličeje.

Následně porovná svůj obličej s emocemi vyobrazenými uprostřed podložky.

Těžší varianta: Emoci nepojmenujeme, ale popíšeme situaci: „Anička dostala dárek, který si moc přála. Jak se asi cítí?“

Otázky: Jak poznáš, že je člověk veselý? Co dělají jeho ústa? A oči? Kdy ses tak cítil ty?

2. NAJDI EMOCI

Řekneme emoci a dítě ji co nejrychleji najde mezi obrázky na podložce.

Varianty:

„Najdi radost.“

„Najdi emoci, při které se člověk může mračit.“

„Najdi emoci, kterou můžeme cítit, když nám někdo vezme hračku.“

U starších dětí lze přidat více podmínek a rozvíjet tím pracovní paměť a exekutivní funkce: „Najdi nejprve strach, potom radost a nakonec smutek.“

3. ZRCADLO EMOCÍ

Dítě si vybere jednu emoci a pokusí se ji předvést pouze obličejem. Ostatní hádají, kterou emoci představuje. Potom se role vymění.

Varianta: Dvojice dětí stojí proti sobě. Jedno vytváří výraz a druhé ho napodobuje jako zrcadlo.

4. JAK SE CÍTÍM DNES?

Každé dítě si vybere obrázek, který nejlépe odpovídá jeho současnému pocitu. „Dnes se cítím...“

Dítě může, ale nemusí vysvětlit proč.

5. EMOČNÍ DETEKTIV

Dítě si prohlédne jednotlivé obličejové znaky emocí.

„Které obličejové znaky mají ústa směrem dolů?“

„Kde vidíš zvednuté obočí?“

„Najdi dvě emoce, které jsou si podle tebe podobné.“

„Čím se liší?“

6. CO SE ASI STALO

Ukážeme jednu emoci.

Děti vymýšlejí, co se mohlo stát, že se takto cítí.

Například smutek:

„Rozbila se mu oblíbená hračka.“

„Maminka odešla do práce.“

„Kamarád si s ním nechce hrát.“

Pak otázku otočíme:

„Mohou se dva lidé ve stejné situaci cítit jinak?“

7. PŘÍBĚHY EMOCÍ

Přečteme dítěti krátkou situaci. Např.:

Matěj postavil vysokou věž. Chtěl ji ukázat paní učitelce, ale jiný kluk kolem ní proběhl a věž spadla.

Dítě:

1. vybere emoci na podložce

2. pojmenuje ji

3. vysvětlí svou volbu

4. navrhne, co by Matěj mohl udělat.

U starších dětí:

„Jak by ses zachoval ty?“

„Co by mohl kamarád Matějovi říct?“

„Mohl Matěj cítit dvě emoce zároveň?“

8. POSLOUCHEJ EMOCI

Vyslovujeme stejnou větu různým tónem:

Např.: „Já jsem tady.“ „Nic mi není.“ „To je super.“

Jednou radostně, podruhé smutně, naštvaně nebo vystrašeně. Dítě určí emoci a ukáže ji na podložce.

Potom může větu různými emocemi vyslovovat dítě.

9. EMOCE CELÝM TĚLEM

Dítě si vylosuje emoci a musí ji předvést bez mluvení celým tělem.

Jak stojí smutný člověk?

Jak se pohybuje člověk, který má radost?

Co dělá tělo, když máme strach?

Jak mohou vypadat ruce člověka, který se zlobí?

Ostatní děti emoci hledají na podložce.

10. SOCHY

Děti se pohybují po prostoru. Řekneme „STOP – RADOST“. Všechny děti se zastaví jako sochy a tělem vytvoří danou emoci.

EMOCE

11. TŘÍDÍME EMOCE

Připravíme kartičky s různými obličejí.
Děti je přiřazují k emocím na podložce.

Potom lze třídit:

příjemné × nepříjemné prožívání

klidné × intenzivní

podobné × rozdílné

12. POČÍTÁME EMOCE

Rozložíme kartičky emocí.

„Kolik dětí je veselých?“

„Je více smutných, nebo veselých?“

„Dej k radosti tři obrázky.“

„Kterých emocí je nejméně?“

„O kolik více máme veselých obličejů než smutných?“

13. PAMĚŤ EMOCÍ

Ukážeme na podložce postupně například:

radost → strach → smutek

Dítě musí emoce ve stejném pořadí najít.

Těžší varianta: dítě musí ukázat pořadí pozpátku.

14. CO BY MU POMOHLA?

Dítě vybere například smutný obličej.

Ptáme se jej:

„Co by tomuto dítěti mohlo pomoci?“

Děti hledají různé možnosti.

Obejmout ho. Zeptat se ho. Nabídnout pomoc.

Zavolat paní učitelku. Nechat ho chvíli samotného, pokud to chce.

15. EMOČNÍ ŠTAFETA

Na druhou stranu místnosti umístíme kartičky emocí a řekneme určitou situaci:

„Ztratil jsem svého plyšáka.“

Dítě doběhne ke kartičkám, vybere odpovídající emoci a přinese ji k podložce.

Tým následně společně rozhodne, zda může odpověď dávat smysl.

16. HMATOVÁ EMOCE

Připravíme různé materiály:

hebká látka, peříčko, hladký kamínek, hrubá houbička, kožešina, alobal apod.

Dítě si materiál osahá a zkusí vybrat emoci, kterou mu připomíná.

„Proč ti hebká látka připomíná radost?“

17. JAKOU BARVU MÁ EMOCE

„Jakou barvu má podle tebe radost?“

„Jakou barvu má vztek?“

Dítě vezme barevnou modelínu nebo jiný materiál a položí jej k emoci.

18. VYTVOŘ VLASTNÍ TVÁŘ

Na prázdné hlavě dítě vytvoří:

oči, nos, ústa, obočí, uši, vlasy.

Potom obličej změní tak, aby vyjadřoval zvolenou emoci.

OVOCE A ZELENINA

1. OVOCE, NEBO ZELENINA?

Dítě dostane kartičky s různými druhy ovoce a zeleniny a rozděluje je na dvě základní skupiny. Ptáme se: „Co je to?“, „Je to ovoce, nebo zelenina?“, „Podle čeho jsi to poznal?“, „Znáš ještě jiné ovoce?“
Další varianta: Učitelka vloží mezi kartičky také jinou potravinu, například pečivo, sýr nebo vejce.
„Co sem nepatří a proč?“

2. KDE ROSTOU

Dítě přiřazuje jednotlivé plodiny podle toho, kde rostou.
Ovoce - na stromě, na keři, na nízké rostlině/při zemi
Zelenina - na vyšší rostlině, na nízké rostlině/při zemi, pod zemí

3. CO SE SCHOVÁVÁ POD ZEMÍ

Vybíráme pouze zeleninu.
Dítě rozhoduje: roste nad zemí x roste pod zemí
Následně:
„Kterou část mrkve jíme?“
„Vidíme mrkev celou, když roste?“
„Co bychom museli udělat, abychom ji našli?“
Děti mohou modelínou vytvořit zeminu a jednotlivé plodiny do ní skutečně „zasadit“.

4. BAREVNÁ SKLIZEŇ

Děti třídí ovoce a zeleninu podle barev: červené, zelené, žluté, oranžové, fialové...
Následně mohou porovnávat:
„Která skupina má nejvíce plodů?“, „Která nejméně?“
„Najdeš ovoce a zeleninu stejné barvy?“
Těžší varianta: Jedna věc může patřit do více kategorií. Například paprika může být červená, zelená i žlutá.

5. OD SEMÍNKA K JÍDLU

Dítě dostane obrázky:
semínko → klíček → rostlina → květ → plod → sklizeň
Jeho úkolem je seřadit je.
Poté vlastními slovy popíše, co se děje.
„Co potřebuje rostlina, aby mohla růst?“
„Co se stane, když nebude mít vodu?“
„Vyroste jablko hned po zasazení semínka?“

6. PODLE HMATU

Do neprůhledného sáčku dáme skutečné ovoce a zeleninu. Dítě předmět nesmí vidět.
Pomocí rukou zkoumá: tvar, velikost, povrch, tvrdost...a snaží se určit, co drží.
„Je to hladké, nebo hrubé?“
„Je to kulaté, nebo podlouhlé?“
„Je to měkké, nebo tvrdé?“
Potom předmět vytáhne a přiřadí k podložce.

7. PODLE VŮNĚ

Do neprůhledných nádob lze připravit například: citron, jablko, okurku, pomeranč, papriku, bylinky...
Dítě přivoní a snaží se určit potravinu.
Následně ji vyhledá mezi obrázky.
Varianta: Dítě nemusí potravinu poznat. Stačí popsat: „Voní mi / nevoní mi.“, „Připomíná mi...“, „Je vůně silná, nebo slabá?“

8. OCHUTNÁVKA

Pokud to podmínky a případné alergie dětí dovolují, připravíme malé kousky ovoce a zeleniny.
Dítě zkoumá: sladké x kyselé, měkké x tvrdé, šťavnaté x sušší, křupavé x měkké
Následně hledá/přiřadí danou potravinu k podložce.

9. MALÝ X VELKÝ

Použijeme obrázky různých velikostí stejného druhu.
Dítě: porovnává velikost, seřazuje od nejmenšího po největší, vytváří dvojice, hledá největší a nejmenší... „Které jablko je větší?“, „Seřaď tři mrkve od nejkratší.“ „Najdi dva stejně velké plody.“

10. POČÍTÁME ÚRODU

Dítě pracuje s kartičkami nebo skutečnými předměty.
„Polož na strom 3 jablka.“
„Dej pod zem 4 mrkve.“
„Kolik je tady jahod?“ „Kde je více?“
„Kolik jablek musíme přidat, aby jich bylo stejně jako hrušek?“

OVOCE A ZELENINA

11. OVOCNÉ ŘADY

Vytvoříme řadu:

🍎 🍌 🍎 🍌 🍎 __ Dítě pokračuje.

Obtížnější:

🍎 🍌 🍌 🍌 🍌 🍌 __

Nebo:

🥕 🍌 🍌 🍌 🍌 🍌 __

Dítě hledá pravidlo a pokračuje podle něj.

12. CO ZMIZELO

Na podložku položíme například 5 kartiček/5 kusů ovoce a zeleniny. Dítě si je prohlédne a zavře oči. Poté jednu odebereme. „Co zmizelo?“ Obtížnost lze měnit počtem kartiček.

13. HÁDEJ, CO JSEM

Popisujeme: „Jsem ovoce, rostu na stromě, můžu být zelené, žluté nebo červené, uvnitř mám jádérka...“
Co jsem? Dítě hledá správný obrázek.
Těžší varianta: Popis vytváří samotné dítě a ostatní hádají.

14. CO SEM NEPATŘÍ?

Položíme na podložku například:

🍌 🍌 🍌 🍌 - Dítě vybere mrkev.

Otázka: „Proč?“

Starším dětem můžeme dát záměrně nejednoznačné kombinace. Například: 🍌 🍌 🍌 🍌
Dítě musí samo navrhnout pravidlo.

15. SKLIZEŇ V POHYBU

Po místnosti rozmístíme kartičky.

Řekneme například:

„Přines něco, co roste na stromě.“

Dítě běží a přinese například jablko.

„Najdi něco, co roste pod zemí.“

„Najdi červenou zeleninu.“

„Najdi ovoce, které roste na keři.“

Těžší varianta - Spojíme více kritérií:

„Najdi něco červeného, co roste na nízké rostlině.“

16. ZAHRADNÍ ŠTAFETA

Rozdělíme děti do skupinek. Na jedné straně místnosti jsou kartičky ovoce a zeleniny. Na druhé podložka. Dítě přinese jednu kartičku a musí ji správně zařadit podle místa růstu. Potom vyrazí další dítě. Nejde primárně o rychlost. Cílem je, aby tým nakonec společně správně roztřídil celou „úrodu“.

17. NÁŠ OBCHOD

Děti si zahrají na obchod s ovocem a zeleninou. Jedno dítě je prodáváč, druhé zákazník.
„Prosím jedno jablko a dvě mrkve.“
„Chtěl bych něco, co roste pod zemí.“
„Máte nějaké červené ovoce?“ Děti si střídají role.

18. ZE ZAHRADY NA TALÍŘ

Děti skládají jednoduchou posloupnost:
zasadíme → staráme se → vyroste → sklídíme → umyjeme → připravíme → sníme
Ptáme se: „Odkud se vzala mrkev v obchodě?“
„Co se s ní muselo stát předtím?“, „Kdo ji vypěstoval?“
„Proč ovoce a zeleninu před jídlem myjeme?“

19. ZASAĎ SI ROSTLINU

Děti společně zasadí například: řeřichu, hrášek, fazoli...

Pozorují změny a společně se o rostlinu starají.

Mohou zaznamenávat: DEN 1 → DEN 3 → DEN 5 → DEN 7 (fotografii nebo jednoduchou kresbou).

20. VYTVOŘ VLASTNÍ ZAHRADU

Děti pomocí modelíny vytvářejí na podložce vlastní zahrádku. Mohou modelovat: mrkev pod zemí, rajčata na rostlině, jahody při zemi, jablka na stromě... Dítě následně svou zahrádku ostatním popíše. Můžeme se ptát ptát: „Co jsi zasadil?“, „Kde to roste?“, „Co potřebuje tvoje zahrádka, aby rostla?“

LABORATOŘ

1. PLAVE X POTOPÍ SE

Připravíme nádobu s vodou a různé předměty: kamínek, korkovou zátku, plastové víčko, lžičku, list, kaštan, kostku, houbičku...

Nejdříve dítě předmět vezme do ruky.

„Myslíš, že bude plavat, nebo se potopí?“

Teprve potom předmět vloží do vody.

Otázky: „Co se stalo?“

„Byl tvůj odhad stejný jako výsledek?“

„Plavou všechny lehké věci?“

„Potopí se všechny velké věci?“

Kartičky s předměty děti následně přiřazují do sloupců PLAVE/POTOPÍ SE

2. CO PŘITAHUJE MAGNET

Dítě dostane magnet a různé bezpečné předměty.

Nejdříve je rozdělí podle odhadu:

MAGNET JE PŘITÁHNE x MAGNET JE NEPŘITÁHNE

Potom své předpoklady ověří.

Použít lze například: kovovou lžičku, kancelářskou sponku, dřevěnou kostku, plastové víčko, kamínek kus látky... Dítě postupně objevuje, že rozhodující není například barva nebo velikost předmětu, ale materiál a jeho vlastnosti.

Těžší varianta:

Nabídneme předměty, které vypadají podobně, ale jsou vyrobené z různých materiálů.

3. MÍCHÁNÍ BAREV

Připravíme vodu obarvenou základními barvami a průhledné nádoby.

„Co myslíš, že vznikne, když smícháme žlutou a modrou?“... Dítě nejdříve vybere kartu s předpokládanou barvou.

Potom směs skutečně vytvoří.

Žlutá + modrá → zelená

červená + žlutá → oranžová

červená + modrá → fialová

Těžší varianta

„Co se stane, když přidáme více žluté než modré?“

Děti začínají experimentovat s poměrem.

4. CO SE ROZPUSTÍ

Připravíme průhledné nádoby s vodou.

Zkoušíme například: sůl, cukr, písek, rýži, mouku...

Dítě nejprve odhadne:

ROZPUSTÍ SE x NEROZPUSTÍ SE

Potom přidá látku do vody a pozoruje.

„Kam zmizel cukr?“, „Je opravdu pryč?“, „Co se stalo s pískem?“, „Co se stane, když budeme míchat?“

5. STUDENÁ X TEPLÁ VODA

Do bezpečných nádob připravíme studenou

a teplou vodu. Děti zkoumají rozdíly.

Následně lze zopakovat rozpouštění cukru:

„Rozpustí se cukr stejně rychle?“

Děti pozorují a porovnávají. Můžeme měřit čas.

6. DUHA Z BONBONŮ

Barevné bonbony rozmístíme po obvodu talíře

a přidáme malé množství vody/mléka.

Předem se ptáme: „Co myslíš, že se stane s barvou?“

„Zůstane na bonbonu?“, „Kam se bude pohybovat?“

Děti pozorují postupné rozpouštění barev.

7. TANČÍCÍ ROZINKY

Do perlivé vody vhodíme několik rozinek.

Děti pozorují jejich pohyb.

„Co vidíš na jejím povrchu?“, „Pohybuje se pořád

stejně?“, „Co ji podle tebe zvedá?“

8. SOPKA

Experiment s jedlou sodou a octem.

Děti nejprve pozorují jednotlivé látky.

„Jak vypadá soda?“, „Jak voní ocet?“

„Co myslíš, že se stane, když je spojíme?“

Poté bezpečně provedeme reakci.

Děti popisují:

bublíny – pěna – pohyb – zvuk – změna objemu...

Těžší varianta

Vyzkoušejte různá množství a porovnávejte výsledky.

LABORATOŘ

9. NAFUKOVACÍ BALÓNEK

Na láhev s octem nasadíme balónek, ve kterém je jedlá soda. Pomocí bezpečně provedené reakce jedlé sody s octem vznikající plyn balónek nafoukne. Před pokusem: „Dokážeme nafouknout balónek, aniž bychom do něj foukali?“ Děti navrhnou řešení. Potom pozorují pokus.

10. CO NASÁKNE NEJVÍC VODY

Připravíme: houbičku, papírový ubrousek, látku, alobal, plast, vatu... Dítě odhaduje: „Co nasákne nejvíce vody?“ Potom materiály postupně testuje. Můžeme použít kapátko a počítat: „Kolik kapek materiál udrží?“

11. KOLIK KAPEK SE VEJDE NA MINCI

Dítě pomocí kapátka kape vodu na minci. Předem odhadne: „Kolik kapek se na ni podle tebe vejde?“ Potom počítá a pozoruje, jak se voda na minci postupně vyklenuje.

12. CO PROPUSTÍ VODU

Připravíme různé materiály: papír, látku, plast, alobal, ... Otázka: „Z čeho bychom mohli vyrobit střechu, aby nám dovnitř nepršelo?“ Děti jednotlivé materiály testují pomocí kapátka.

13. POSTAV LOŽKU

Děti dostanou například: alobal, korky, brčka, dřívka, papír, ...
Úkol: „Dokážete postavit ložku, která se nepotopí?“ Dítě vytvoří první návrh a vyzkouší ho. Pokud se potopí: „Co bychom mohli změnit?“ Postaví druhou verzi.

14. POSTAV MOST

Na stole vytvoříme dvě „strany řeky“.
Úkol: „Dokážete postavit most, po kterém přejede autíčko?“ Použít lze kostky, papír, karton, dřívka... Děti pracují ve dvojici. Těžší varianta: „Unese most dvě autíčka?“ „Co musíme změnit, aby byl pevnější?“

15. CO SE KUTÁLÍ NEJRYCHLEJI

Vytvoříme jednoduchou nakloněnou dráhu. Zkoušíme: míček, kostku, váleček, autíčko, kaštan... Dítě předem odhaduje pořadí. Potom: „Co bylo nejrychlejší?“ „Co se nekutálelo vůbec?“ „Jak vypadají předměty, které se kutálí?“

16. STÍN

Pomocí baterky vytváříme stíny různých předmětů. Děti zkoumají: „Co se stane, když dáme předmět blíž ke světlu?“ „A dál?“ „Poznáš předmět pouze podle jeho stínu?“

17. JAKÝ VYDÁVÁ ZVUK

Děti dostanou uzavřené nádoby naplněné například: rýží, fazolemi, pískem, kamínky, vatou, vodou... Třesou s nimi a poslouchají. „Který zvuk je nejsilnější?“ „Který nejslabší?“ „Najdeš dvě nádoby se stejným zvukem?“ Lze vytvořit zvukové pexeso – dvě stejné nádoby se stejnou náplní.

18. LEDOVÁ LABORATOŘ

Děti dostanou kostky ledu. Pozorují: „Jaký je led?“ „Co se s ním děje v ruce?“ „Co z něj vzniká?“ Potom můžeme porovnat led: na stole, ve studené vodě, ve vlažné vodě... „Kde podle vás zmizí nejrychleji?“ Děti nejprve odhadnou a následně pozorují.

19. CO POTŘEBUJE ROSTLINA

Zasadíme například tři stejné rostlinky. Jedna má vhodné podmínky, u dalších bezpečně a krátkodobě měníme jednu podmínku, například množství světla, množství vody... Děti pravidelně pozorují: „Co se změnilo?“ „Která rostlina vypadá jinak?“ „Proč si myslíš, že tomu tak je?“

MAPA SVĚTA

1. SEZNAMUJEME SE S KONTINENTY

Společně s dětmi pojmenujeme:

Evropa – Asie – Afrika – Severní Amerika – Jižní Amerika – Austrálie/Oceánie – Antarktida

Děti jednotlivé kontinenty ukazují na podložce.

„Najdeš Evropu?“ „Který kontinent je podle obrázku nejvíce pokrytý ledem?“ „Které dva kontinenty jsou spojené?“ „Kde vidíš hodně zeleně?“

2. KDE ŽIJEME MY

Postupujeme: Já → naše školka → naše obec →

Česká republika → Evropa → planeta Země

Ukážeme dětem přibližné místo České republiky v Evropě: „My žijeme v České republice.“

„Česká republika leží v Evropě.“ „Evropa je jedním z kontinentů.“ „Všechny kontinenty jsou součástí naší planety Země.“

3. PEVNINA NEBO VODA

Dítě pozoruje mapu.

Ptáme se: „Kde je pevnina?“, „Kde je voda?“

„Čeho vidíš na mapě více?“

Děti mohou modrou modelínou zvýrazňovat oceány a jinou barvou vytvářet pevninu.

Pohybová varianta - Na zemi vytvoříme dvě oblasti:

VODA × PEVNINA

Říkáme: „oceán“ → děti skočí do vody

„Afrika“ → děti skočí na pevninu.

4. KDE BYDLÍ ZVÍŘATA

Děti dostanou kartičky zvířat a umisťují je do částí světa, kde přirozeně žijí. Například:

lev → Afrika, žirafa → Afrika, koala → Austrálie, klokan → Austrálie, panda velká → Asie, tučňáci → Antarktida, lama → Jižní Amerika, lední medvěd → Arktida

5. KDE BY SE MI DOBŘE ŽILO

Ukážeme zvíře - např.: lední medvěd.

Děti rozhodují, kde by pro něj bylo vhodné prostředí. „Potřebuje teplo, nebo chlad?“ „Co asi jí?“ „Mohl by žít na poušti? Proč?“ „Bylo by mu dobře mezi ledem?“

6. HORKO X ZIMA

Děti dostanou obrázky: led, palma, poušť, deštý prales, sníh, kaktus...

Třídí je například:

TEPLÉ PROSTŘEDÍ × CHLADNÉ PROSTŘEDÍ

Následně hledají odpovídající místa na mapě.

7. ODLIŠNÁ PROSTŘEDÍ

Děti poznávají základní typy přírodních prostředí:

les, deštý prales, poušť, travnatá krajina, hory, polární krajina, moře a oceán...

Následně přiřazují zvířata.

Například: velbloud → poušť, opice → prales, kamzík → hory, ryba → oceán

8. ZVUKY PŘÍRODY

Pustíme dětem krátký zvuk: oceán, déšť, bouřka, vítr, zvuky pralesa, zvířecí zvuky, praskání ledu...

„Co slyšíš?“, „Kde bychom takový zvuk mohli slyšet?“, „Jaké zvíře by tam mohlo žít?“

Potom ukážeme odpovídající prostředí na podložce.

9. HMATOVÁ CESTA KOLEM SVĚTA

Připravíme: písek → poušť, kamínky → hory, led/studený předmět → polární oblast, listy → les, vodu → oceán...

Dítě se zavřenýma očima materiál prozkoumá.

Popisuje: „Je to hladké? Hrubé, studené, sypké..?“

A přiřazuje materiál k prostředí.

10. CESTUJEME PRSTEM

Zadáme jednoduché cesty:

„Vyrazíme z Evropy do Afriky.“

Dítě vede prst po podložce.

„Teď pokračujeme do Asie.“

„Dokážeš se dostat do Austrálie?“

Může vést prstem, figurkou nebo malým dopravním prostředkem.

Těžší varianta

„Vyraz z Evropy. Navštiv Afriku a potom dopluj do Jižní Ameriky.“ Dítě musí instrukci udržet v paměti.

MAPA SVĚTA

11. ČÍM BUDEME CESTOVAT

Připravíme kartičky: letadlo, loď, auto, vlak, kolo...
Zadáme dětem cestu.

„Chceme cestovat z Evropy do Severní Ameriky. Co nám stojí v cestě?“ - Oceán.

„Můžeme tam dojet autem?“

Děti hledají vhodný dopravní prostředek.

12. MALÍ CESTOVATELÉ

Po místnosti rozmístíme karty kontinentů.

Říkáme: „Letíme do Afriky!“

Děti se přesunou k Africe. „V Africe jsme potkali žirafu. Teď letíme tam, kde žijí klokani.“

Děti hledají Austrálii.

Těžší varianta - říkáme:

Evropa → Afrika → Asie

Děti musí trasu zopakovat ve správném pořadí.

13. POČÍTÁME ZVÍŘATA

Na kontinenty rozmístíme kartičky zvířat.

„Dej do Afriky 4 zvířata.“, „Do Austrálie dej 2.“

„Kde je více?“, „O kolik?“

„Kolik zvířat máme dohromady?“

„Co musíme udělat, aby jich bylo stejně?“

14. TŘÍDÍME ZVÍŘATA

Zvířata nemusíme třídit pouze podle kontinentu.

Zkusíme například: žije na souši × ve vodě.

má srst × peří × šupiny, velké × malé,

pohybuje se po zemi × létá × plave...

15. KDO SEM NEPATŘÍ?

Umístíme například do Afriky: lva, žirafu, zebra a koalu. „Kdo sem nepatří?“, „Jak jsi na to přišel?“

Těžší varianta: Dítě samo vytvoří ostatním dětem skupinu s jedním vetřelcem.

16. ZVÍŘECÍ HÁDANKY

„Mám dlouhý krk. Jím listy ze stromů. Žiji v Africe. Kdo jsem?“ Dítě zvíře najde a umístí na mapu.

Těžší varianta: Hádanku vytváří dítě.

17. PŘÍBĚH CESTOVATELE

Vyprávíme například:

„Eliška vyrazila z Evropy. Letadlem přiletěla do Afriky. Viděla tam žirafu a lva. Potom nastoupila na loď a vydala se do Jižní Ameriky...“

Dítě na podložce cestu současně ukazuje.

Potom se ptáme: „Odkud Eliška vyrazila?“

„Kam cestovala potom?“, „Jaké zvíře potkala?“

„Kam by mohla pokračovat?“

Dítě může příběh samo dokončit.

18. POSTAV SVĚT Z PŘÍRODNIN

Děti mohou jednotlivá prostředí doplnit skutečnými materiály: písek → poušť, kamínky → hory, větvičky → les, listy → prales, modrá látka → oceán...

Mohou pomoci modelíny vytvářet stromy, hory, ledovce nebo zvířata.

19. CO POTŘEBUJÍ ZVÍŘATA

Vybereme jedno zvíře. Například slona.

„Co potřebuje?“ Děti hledají:

vodu - potravu - prostor - bezpečné prostředí...

Potom se zeptáme: „Co by se stalo, kdyby v jeho prostředí nebyla voda?“

„Co kdyby zmizely rostliny?“

20. CHRÁNÍME NAŠI PLANETU

Připravíme situační kartičky: odpad v lese, zbytečně tekoucí voda, sázení stromu, třídění odpadu, odpad v oceánu, péče o rostlinu, komín,...

Děti rozhodují: POMÁHÁ PŘÍRODĚ × ŠKODÍ PŘÍRODĚ

Následuje otázka: „Co můžeme udělat my lépe?“

21. MŮJ OBLÍBENÝ KONTINENT

Po skončení aktivit si dítě vybere kontinent, který ho nejvíce zaujal. Nakreslí - zvíře, přírodu, něco, co si zapamatovalo...

Potom ostatním krátce představí: „Vybral/a jsem si...“

„Žije tam...“, „Líbí se mi, protože...“

PĚT SMYSLŮ

1. KTERÝ SMYSL POUŽIJÍ?

Děti dostanou obrázkové kartičky a přiřazuje je k pěti symbolům podle toho, kterým daný předmět nejlépe poznají. Například:

OKO → duha, barva, obrázek

UCHO → zvonek, hudba, pták

NOS → květina, parfém, koření

ÚSTA/JAZYK → citron, čokoláda, sůl

RUKA/HMAT → peříčko, kámen, kožešina

Neptáme se jen „Kam to patří?“, ale také:

„Co pomocí tohoto smyslu zjistíš?“

„Jak poznáš, že je kámen tvrdý?“

2. JEDEN PŘEDMĚT - VÍCE SMYSLŮ

Vezmeme například jablko.

„Můžeme jablko vidět?“ – ANO.

„Můžeme ho cítit nosem?“ – ANO.

„Můžeme se ho dotknout?“ – ANO.

„Můžeme ho ochutnat?“ – ANO.

„Může vydávat nějaký zvuk?“ – třeba při kousnutí.

Dítě položí obrázek jablka postupně k více oblastem.

3. HMATOVÝ TAJEMNÝ SÁČEK

Do neprůhledného sáčku vložíme předměty: kostku, šišku, lžičku, míček, peříčko, kaštan, houbičku...

Dítě vloží ruku dovnitř, ale nesmí

se podívat. Popisuje: hladké × hrubé, tvrdé × měkké, kulaté × hranaté, velké × malé...

A následně hádá, co je uvnitř.

4. HMATOVÉ PEXESO

Připravíme dvojice materiálů se stejným povrchem: filc, smrkový papír, bavlna, kožešina, korek, bublinková fólie... Dítě se zavřenýma očima hledá dvě stejné struktury.

Těžší varianta - Dítě materiály seřazuje: nejhladší → nejhrubší...

5. HMATOVÁ CESTA

Připravíme bezpečnou bosou stezku:

měkká podložka → ručník → tráva → hladké kamínky → bublinková fólie... Děti procházejí bosé a popisují své vjemy. „Co bylo nejměkčí?“, „Co tě šimralo?“

„Co bylo studené?“, „Který povrch ti byl příjemný?“

6. CO SLYŠÍŠ?

Děti zavrou oči. Vytvoříme zvuk: zacinkáme klíči, zmáčkne papír, nalijeme vodu, tleskne, zazvoníme, zaklepeme, otevřeme zip...

Děti určují zdroj zvuku. Potom kartičku předmětu položí k symbolu na podložku.

7. ZVUKOVÉ PEXESO

Připravíme neprůhledné nádoby ve dvojicích.

Naplníme je: rýží, fazolemi, pískem, kamínky, těstovinami... Dítě nádoby protřepává a hledá dvě, které znějí stejně.

Těžší varianta: seřadí zvuky nejtišší → nejhlasitější

8. ODKUD PŘICHÁZÍ ZVUK

Dítě zavře oči. Vytvoříme zvuk - před dítětem, za ním, vlevo, vpravo, z větší vzdálenosti...

Dítě ukáže, odkud zvuk přišel.

Pohybová varianta: Dítě se podle zvuku snaží dojit ke zdroji.

9. ZVUKOVÝ DETEKTIV

Vyrazíme ven nebo otevřeme okno. Na jednu minutu se všichni ztiší. Potom děti vyjmenovávají, co vše slyšely. Poté dají na podložku obrázky.

10. CO VIDÍ MOJE OČI

Zadáme dětem např.: „Najdi ve třídě něco červeného.“ „Najdi něco kulatého.“ „Najdi něco menšího než tvoje ruka.“ „Najdi dvě věci stejné barvy.“ Děti předměty donesou na podložku.

Těžší varianta: spojíme kritéria:

„Najdi něco malého, kulatého a modrého.“

11. CO ZMIZELO?

Na podložku položíme například 5 předmětů.

Děti si je prohlédnou a zavrou oči.

Jeden předmět odebereme. Obtížnost zvyšujeme počtem předmětů.

Těžší varianta: Nic neodebereme. Pouze změním polohu dvou předmětů. „Co se změnilo?“

PĚT SMYSLŮ

12. NAJDI DVOJICI

Připravíme kartičky podobných obrázků.

Například: dva téměř stejné motýly, listy, domečky nebo geometrické obrazce. Dítě hledá dvojice.

Těžší varianta: „Najdi mezi obrázky ten, který je jiný.“

13. ČICHOVÉ HÁDANKY

Do neprůhledných nádob připravíme bezpečné aromatické suroviny: skořici, vanilku, citronovou kůru, pomeranč, mátu, kakao... Dítě přivoní.

„Co ti vůně připomíná?“ „Je silná, nebo slabá?“

„Je ti příjemná?“ „Dokážeš poznat, co to je?“

Potom přiřadí obrázek na podložku.

14. ČICHOVÉ PEXESO

Připravíme vždy dvě nádobky se stejnou vůní (pomeranč, máta, skořice atd.)

Dítě hledá dvojice pouze podle čichu a poté zkusí vůně pojmenovat.

15. POZNÁŠ CHUŤ?

Pokud to podmínky MŠ dovoluji a jsou zohledněné alergie a dietní omezení.

Ochutnáváme základní chutě. Například:

sladké → banán

slané → kousek slaného pečiva

kyselé → citron

hořké → čaj/čokoláda

16. CHUŤOVÝ DETEKTIV

Pokud to podmínky MŠ dovoluji a jsou zohledněné alergie a dietní omezení.

Dítě ochutná známou potravinu. Nejprve ji může vidět. Podruhé ji zkusí poznat se zavřenýma očima.

„Bylo to těžší, když jsi ji neviděl?“ „Pomohl ti nos?“

„Podle čeho jsi ji poznal?“

17. UCPANÝ NOS

U vhodné a bezpečné potraviny můžeme porovnat chuť s běžným čicháním a při krátkém jemném přidržení nosu. Potom nos uvolníme.

„Je chuť stejná?“ „Co se změnilo?“

18. SMYSLOVÁ ŠTAFETA

Na druhé straně místnosti jsou obrázkové kartičky. Dítě jednu přinese a položí ji k odpovídajícímu symbolu na podložce. Potom vyrazí další.

Těžší varianta: Neřekne předmět, ale vlastnost: „Přines něco, co můžeme poznávat čichem.“

19. SMYSLOVÝ LOV

Děti dostanou úkoly: Najdi něco - modrého, co vydává zvuk, co voní, měkkého, co se dá bezpečně jíst,...

Po návratu společně předměty nebo jejich obrázky třídí na podložce. Lze dělat také venku v přírodě.

20. KTERÝ SMYSL TEĎ NEPOUŽÍVÁME?

Předvedeme situaci: „Poslouchám hudbu.“ - Děti ukážou ucho. „Pozoruji duhu.“ - oko, „Čichám ke květině.“ - nos...

Potom otázka: „Když jím jablko, používám opravdu jen chuť?“ (Děti postupně objevují, že současně jablko vidí, cítí, drží, slyší křupnutí a ochutnávají).

21. POUŽIJ CO NEJMÉNĚ SMYSLŮ

Ukážeme neprůhlednou krabičku. Uvnitř je například pomeranč. Dítě se může nejprve pouze dotknout.

„Víš, co to je?“ Pokud ne, může použít další smysl, například čich. Nakonec zrak.

„Který smysl ti pomohl nejvíce?“

23. VLASTNÍ SMYSLOVÉ PEXESO

Děti společně s dospělým vytvoří:

hmatové/sluchové/čichové pexeso

Každé dítě pomůže vytvořit jednu dvojici.

Hotová hra pak zůstane ve třídě.

GRAFOMOTORIKA

1. PROJEĎ CESTU ŠTĚTCEM

Dítě vezme suchý štětec a pomalu sleduje vyznačené linie. Poté vystřídá směr.

2. KRESLENÍ VE VZDUCHU

Dítě vytvoří stejný tvar (který ukážeme) celou paží ve vzduchu. Dítě:

1. sleduje očima,
2. vytvoří rukou ve vzduchu,
3. projede prstem na podložce

3. OBĚ RUCE

Dítě drží v každé ruce jeden štětec. Oběma rukama současně kopíruje dvě linie (stejným směrem).

4. OBĚ RUCE

Dítě položí obě ruce doprostřed podložky. Pravou rukou pohybuje doprava a levou současně doleva. Vzniká zrcadlový pohyb.

5. VYROB STEJNOU KŘIVKU

Dítě nejprve sleduje vzor. Potom se pokusí stejný pohyb vytvořit nad ním. Využijeme: provázek, chlupatý drátek, modelínu, vlnu, špagety...

6. PROVÁZKOVÁ GRAFOMOTORIKA

Dítě dostane provázek. Jeho úkolem je položit jej přesně podle cesty.

Těžší varianta: Ukážeme vzor nebo symbol pouze na několik sekund. Zakryjeme jej. Dítě jej poté vytvoří z paměti.

7. MODELUJEME ČÁRY

Dítě vyválí z modelíny dlouhého „hada“. Potom z něj vytvoří: rovnou čáru, vlnu, spirálu...

8. ŠPAGETOVÉ CESTY

Uvařené vychladlé špagety děti pokládají na jednotlivé vlnité cesty.

9. SENZORICKÉ CESTY

Cesty můžeme vyskládat různými materiály: rýže, čočka, kamínky, bambulky, knoflíky, kaštiny, těstoviny... Dítě postupuje po linii a materiál na ni pokládá.

Otázky: „Co je hladké?“ „Co je tvrdé?“ „Co se ti pokládá nejsnáze?“ „Který materiál se kutálí?“

10. CESTA PINZETOU

Dítě nepokládá bambulky nebo jiné drobné předměty prsty, ale dětskou pinzetou nebo kleštičkami. Postupně vyskládá celou křivku.

11. CESTA BAREV

Zadáme pravidlo - například: ●●●●●●●●

Dítě vyskládává cestu střídavě červenými a modrými bambulkami.

Těžší: ●●●●●●●●

12. POČÍTÁME CESTU

Dítě dostane zadání:

„Polož na první vlnu 5 kamínků.“

„Na druhou polož 3.“ „Kde je více?“

„Kolik potřebujeme přidat, aby jich bylo stejně?“

13. AUTO NA CESTĚ

Dítě vede po křivce malé autíčko nebo jinou figurku.

Můžeme zadávat: „Jed' pomalu.“ „Ted' rychleji.“

„Zastav.“ „Vrať se.“...

14. KAM VEDE CESTA

Na začátek a konec cesty položíme obrázky.

Například: 🐝 → 🌸, 🐞 → 🍌, 🐞 → 🍌

Dítě vede štětec nebo figurku od jednoho obrázku k druhému.

GRAFOMOTORIKA

15. PAMATUJ SI CESTU

Dítě několikrát projede jednoduchou křivku prstem. Potom ji zakryjeme. Dítě se ji pokusí vytvořit provázkem ve volné části podložky nebo na zemi. Následně odkryjeme originál a oba tvary porovnáme. „V čem jsou si podobné?“ „Co je jinak?“

16. CELÝM TĚLEM

Velké tvary děti vytvářejí celým tělem. Položíme dlouhý provaz na zem do tvaru například velké vlnovky. Dítě po něm jde, běží, jde po špičkách, vede po cestě míček, jede prstem ve vzduchu... Následně stejný tvar provede rukou na podložce.

17. CESTA PRO KAMARÁDA

Jedno dítě vytvoří vlastní cestu z provázku. Druhé dítě ji musí projet štětcem, figurkou nebo prstem. Potom se vymění. Dítě tedy už nenapodobuje připravený vzor. Samo vzor vytváří.

18. POSLOUCHEJ A VYTVOŘ

Nyní vzor neukážeme, ale řekneme například: „Vytvoř velkou vlnu.“, „Uděláme kopeček nahoru a zase dolů.“ „Vytvoř dva malé kopečky a jeden velký.“... Dítě podle slovní instrukce vytvoří cestu provázkem.

ROČNÍ OBDOBÍ

1. SEZNÁMENÍ

Pojmenujeme s dětmi jednotlivé části podložky. Potom se ptáme: „Jaké roční období máme právě teď?“ „Co bylo před ním?“ „Co přijde potom?“ „Co se po zimě vrátí?“...

2. PROMĚŇ STROM

Děti dotvářejí čtyři stromy:

JARO - pupeny, květy, mladé listy

LÉTO - zelené listy, případně plody

PODZIM - žluté, oranžové a hnědé listy, opadávání

ZIMA - holé větve, případně sníh či námraza

Použít mohou: skutečné listy, papírové listy, květy, bambulky, modelínu, přírodniny...

Potom všechny čtyři stromy porovnávají.

„Co se změnilo?“ „Co zůstalo stejné?“

3. KAM PATŘÍ?

Dítě dostane obrázkové kartičky - např.: tulipán, jahoda, spadané listy, sněhulák, kaštan, květiny, led... a přiřazuje je k jednotlivým částem podložky.

Ptáme se, proč tomu tak je.

4. JAKÉ JE POČASÍ?

Připravíme symboly: slunce, déšť, sníh, vítr, oblačno, bouřka, mlha... Děti je umísťují na oblohu jednotlivých období.

5. METEOROLOG

Každé ráno jedno dítě pozoruje skutečné počasí venku. Potom na podložku umístí symbol:

slunce - oblačno - déšť - vítr - sníh... A oznámí:

„Dnes je...“ „Venku vidím...“ „Venku cítím...“ „Máme období...“

6. CO SI OBLEČEME?

Děti dostanou kartičky: kraťasy, bunda, rukavice, kšiltovka, holínky, plavky, šála, tričko, pláštěnka... Přiřazují je podle situace.

„Je podzim. Venku silně prší a fouká. Co si vezmeme?“ Dítě tak neprocvičuje pouze kategorii, ale řeší reálnou situaci.

7. OBLÉKMNI KAMARÁDA

Připravíme postavu dítěte, vystřihovací oblečení a karty s počasím. Vytáhneme např.: ZIMA + SNĚŽENÍ
Dítě postavu oblékne. Další: LÉTO + HORKÝ SLUNEČNÝ DEN, JARO + DÉŠŤ,...

8. CO ROSTE A KVETE

Děti přiřazují obrázky: sněženka, tulipán, pampeliška, jahoda, jablko, dýně, kaštan...

Ptáme se: „Kdy můžeme tuto rostlinu nebo plod venku pozorovat?“ „Co se s rostlinami děje na jaře?“ „Co na podzim?“ „Co se děje v zimě?“

9. CO SE DĚJE SE ZVÍŘATY

Nachystáme obrázky, například: stěhovaví ptáci, zimní klid/spánek u vybraných druhů, vytváření zásob, mláďata, aktivita hmyzu...

Děti přiřazují obrázky k období. Otázky:

„Vidíme v zimě tolik hmyzu jako v létě?“

„Co dělají některá zvířata, když přijde zima?“

„Kdy můžeme častěji pozorovat mláďata?“

10. PŘÍRODNINY BĚHEM ROKU

Děti mohou na podložku pokládat skutečné přírodniny: mladé lístky, květy, zelené listy, suché listy, kaštany, šišky, případně umělý sníh/vatu...

Potom je porovnávají hmatem: „Co je suché?“

„Co je měkké?“ „Co je křehké?“ „Co je hladké?“

11. VYTVOŘ PŮDU

Děti mohou půdu dotvářet: jaro → hlína, klíčky / léto → tráva, květy / podzim → suché listy, plody / zima → holá půda, sníh

Použijí modelínu, přírodniny, papír nebo jiné bezpečné senzorické materiály.

12. PŘEDTÍM, TEĎ, POTOM

Ukážeme například rozkvetlý strom. Děti si musí představit a popsat, jak vypadal před několika měsíci a jak bude vypadat za několik měsíců.

ROČNÍ OBDOBÍ

13. NAJDI CHYBU

Záměrně umístíme mezi správné předměty několik chybných: rukavice do léta, spadané listy k jaru, tulipán do zimy.... Dítě hledá chybu.

„Proč si myslíš, že sem nepatří?“

Těžší varianta - Dítě samo vytvoří chybu pro kamaráda.

14. ZVUKY ROČNÍCH OBDOBÍ

Pustíme nebo vytvoříme zvuk: déšť, zpěv ptáků, bzučení, silný vítr, křupání sněhu, šustění listů, bouřka, mořské vlny, bruslení na ledu...

Děti přemýšlejí: „Ke kterému období ti zvuk nejvíce sedí?“ „Mohl by se objevit i jindy?“

15. ROČNÍ OBDOBÍ PO HMATU

Do sáček připravíme například: jemné okvětní listky, čerstvý list, suchý list, chladný předmět,...

Dítě materiál zkoumá pouze hmatem. „Co cítíš?“

„Co ti to připomíná?“ „Ke kterému období bys to přiřadil?“

16. POČÍTÁME

Dítě dostane například listy nebo květiny.

„Polož na jarní strom 4 květy.“ „Na podzimní strom dej 6 listů.“ „Kde je více?“ „O kolik?“ „Kolik listů musíme odebrat, aby jich bylo stejně?“ ...

17. PRAVIDELNÉ ŘADY

Dítě skládá:

🌸 ☀️ 🍂 ❄️ 🌸 ☀️ 🍂 __ : Co bude následovat?

Nebo: 🍃 🍂 🍃 🍂 🍃 🍂 __

Dítě pokračuje podle pravidla.

18. ROČNÍ PŘÍBĚHY

Začneme například: „Na jaře se na stromě objevily první pupeny...“ Dítě pokračuje a popisuje změny stromu v celém roce. Poté vytvoříme příběhy se zvířaty, lidmi atd.

19. CO DĚLÁME?

Připravíme kartičky: koupání, sáňkování, houbaření, sázení, sběr jahod, stavění sněhuláka, pouštění draka... Dítě přiřazuje činnosti. „Co rád děláš ty?“

20. JAK SE MĚNÍ NÁŠ DEN

Můžeme velmi jednoduše otevřít téma: „Je v létě večer dlouho světlo?“ „A v zimě?“ „Kdy bývá venku větší teplo?“...

21. SEZÓNÍ DETEKTIV

Děti vyrazí ven. Dostanou úkol najít důkazy, podle kterých poznají aktuální období. Například:

Najdi něco, co roste. Najdi list. Podívej se na strom.

Jak vypadá obloha? Jaké je dnes počasí? Co mají lidé oblečené? Po návratu své objevy umístí nebo nakreslí na papír a položí k odpovídající části podložky.

22. NÁŠ STROM BĚHEM ROKU

Vyberte s dětmi jeden konkrétní strom poblíž školky.

Například jednou měsíčně jej vyfoťte a ve třídě udělejte girlandu z fotek. Děti pozorují: listy, květy, plody, větve, okolní půdu, počasí, barvy...

23. MODELOVÁNÍ

Každé dítě si vybere jednu část podložky a dotvoří ji.

Použije: přírodniny, modelínu, vatu, provázky, papírové květy, listy, kamínky,...

Potom ostatním vysvětlí: „Vytvořil jsem podzim.“

„Na strom jsem dal...“ „Obloha vypadá...“ „Na zemi je...“

SLUNEČNÍ SOUSTAVA

1. VÝROBA PLANET

Použít mohou: modelínu, samotvrdnoucí hmotu, papírové koule, bambulky, alobal, dřevěné kuličky...
Děti potom své planety umístí na podložku.

2. SEŘAĎ PLANETY

Děti postupně poznávají osm planet:
Merkur → Venuše → Země → Mars → Jupiter → Saturn → Uran → Neptun
Menším dětem stačí pracovat například se Zemí a několika výraznými planetami. Otázky:
„Která planeta je nejbližší Slunci?“
„Najdeš Zemi?“ „Co je před Zemí?“ „Co je za Zemí?“
„Která planeta je od Slunce nejdál?“...

3. KDE BYDLÍME?

Najdeme planetu Země a postupně můžeme vytvářet řetězec:
JÁ → ŠKOLKA → OBEC → ČESKO → EVROPA → ZEMĚ → SLUNEČNÍ SOUSTAVA

4. KTERÁ PLANETA CHYBÍ?

Planety správně rozmístíme. Dítě si je prohlédne a zavře oči. Jednu planetu odstraníme.
„Která planeta zmizela?“
Lehčí varianta: Použijeme jen 3–4 výrazně odlišné planety.
Těžší varianta: Žádnou neodebereme, ale dvě planety prohodíme. „Co se změnilo?“

5. VESMÍRNÝ DETEKTIV

Popisujeme například: „Jsem planeta, na které žijeme.“ → Země
„Mám výrazné prstence.“ → Saturn
„Jsem nejbližší Slunci.“ → Merkur
„Jsem největší planeta.“ → Jupiter
Těžší varianta: Hádanky vytvářejí samotné děti.

6. MALÁ X VELKÁ PLANETA

Děti dostanou modely různých velikostí. Řadí:
MALÁ → VĚTŠÍ → NEJVĚTŠÍ
„Která planeta je největší?“
„Je Země větší, nebo menší než Jupiter?“

7. BLÍZKO X DALEKO

Umístíme planety na dráhy. Ptáme se:
„Která je ke Slunci blíž?“ „Která je dál?“
„Je Země ke Slunci blíž než Neptun?“
Děti mohou dostat dvě planety a pouze rozhodnout:
BLÍŽ × DÁL

8. OBÍHÁNÍ PLANET

Dítě vezme jednu planetu a pohybuje s ní po její dráze. Vysvětlujeme jednoduše:
„Planety se pohybují kolem Slunce.“
Pohybová varianta: Jedno dítě je Slunce.
Ostatní představují planety a pohybují se kolem něj.

9. DEN A NOC

Potřebujeme: model Země a bezpečnou LED svíčku nebo baterku. LED světlo představuje Slunce.
Jedna strana Země je osvětlená.
Druhá zůstává ve stínu. Dítě pomalu otáčí Zemí.
Ptáme se: „Kde je den?“ „Kde je noc?“
„Co se stane, když Zemí otočíme?“
Na model Země můžeme umístit dvě malé figurky na opačné strany a určit, která má den a která noc.

10. ZEMĚ A MĚSÍC

Přidáme menší kuličku představující Měsíc.
Dítě manipuluje: Slunce, Země, Měsíc
Základní informace: Země obíhá kolem Slunce. Měsíc obíhá kolem Země.
Dítě si vztahy mezi třemi tělesy může fyzicky modelovat.

11. JAKÝ JE MĚSÍC?

Potřebujeme: LED světlo jako Slunce, větší kuličku jako Země - s figurkou člověka, menší světlou kuličku jako Měsíc. Dítě mění polohu Měsíce kolem Země a sleduje, jakou část osvětleného Měsíce figurka ze „Země“ vidí.

SLUNEČNÍ SOUSTAVA

12. FÁZE MĚSÍCE

Připravíme kartičky s obrázky a dítě seřazuje fáze měsíce podle jednoduchého cyklu.

13. POZOROVATEL

Aktivita na doma - Dítě s rodiči večer pozoruje Měsíc. Do jednoduchého listu zakreslí: Jak dnes Měsíc vypadal? Pozorování zopakuje za několik dní. Ve školce potom děti obrázky porovnávají.

Otázka: „Vypadá Měsíc pokaždé stejně?“

14. VESMÍRNÉ POČÍTÁNÍ

Ptáme se a děti na podložce ukazují: „Kolik planet máme?“ „Polož na podložku 3 planety.“ „Kolik jich zbývá?“ „Polož k Zemi jeden Měsíc.“

Můžeme využít i hvězdy nebo malé kamínky:

„Polož 5 hvězd.“ „Přidej dvě.“ „Kolik jich máme?“

15. VESMÍRNÁ ŘADA

Sestavíme na podložce a dítě pokračuje:

16. KTERÁ PLANETA SE ZMĚNILA?

Na podložce máme několik planet. Dítě zavře oči. Jednu odebereme / jednu přidáme / dvě prohodíme... Dítě hledá změnu.

17. VESMÍRNÁ ŠTAFETA

Planety rozmístíme po místnosti. Děti je postupně přinášejí na podložku. Ale musí dodržet pořadí. První dítě: Merkur, další: Venuše, atd.

18. STAŇ SE PLANETOU

Každé dítě dostane kartu planety. Jedno dítě je Slunce. Děti se podle možností prostoru rozmístí kolem něj. Ptáme se např.: „Kdo je před Zemí?“ „Kdo za ní?“ „Která planeta je nejdál?“ Potom se všichni pomalu pohybují kolem Slunce ve správném pořadí.

19. PRSTENCE

Dítě vytvoří Saturn z modelíny. Prstenec vyrobí například: z papíru, z provázku, z modelíny... Potom hledá Saturn mezi ostatními planetami.

20. CO PATŘÍ DO VESMÍRU?

Dítě dostane kartičky: Slunce, planeta, Měsíc, kometa, hvězda, auto, strom, raketa, družice...

Rozděluje například:

VESMÍRNÁ TĚLESA

TECHNIKA VYSÍLANÁ DO VESMÍRU

VĚCI, KTERÉ PATŘÍ NA ZEM

21. PŘÍRODA X TECHNIKA

Děti třídí:

PŘÍRODNÍ - Slunce, Země, planeta, kometa...

VYTVORIL ČLOVĚK - raketa, družice, skafandr...

Povídáme si o tom, k čemu slouží.

22. VESMÍRNÝ PŘÍBĚH

Začneme vyprávět: „Malá raketa odstartovala ze Země a vydala se na cestu Sluneční soustavou...“

Dítě pokračuje (Kam poletí, co uvidí, kolem které planety proletí, jak se dostane zpět na Zemi).

Dítě současně pohybuje raketou po podložce.

23. VLASTNÍ PLANETA

Dítě vytvoří vymyšlenou planetu.

„Jak se jmenuje?“ „Jakou má barvu?“ „Je teplá, nebo studená?“ „Co na ní je?“ „Žije tam někdo?“ „Má prstence?“ ... Pak ji představí ostatním.

24. VESMÍRNÝ BADATEL

Dítě dostane otázku: „Co bys chtěl o vesmíru zjistit?“ Například: „Proč svítí Slunce?“ „Proč má Saturn prstence?“ „Jak daleko je Měsíc?“ „Proč je Mars červený?“

Nemusíme znát okamžitě odpověď. Naopak můžeme říct: „To je dobrá otázka. Pojďme to společně zjistit.“

POPELNICE

1. KAM PATŘÍ ODPAD

Dítě dostane kartičku odpadu a položí ji k odpovídající popelnici. Například: noviny, plastová láhev, čirá sklenice, zelená láhev, banánová slupka, baterie, plechovka,....

2. Z ČEHO JE TO VYROBENÉ

Dítě dostane skutečné čisté předměty: papírovou krabičku, PET láhev, sklenici, plechovku, plastový kelímek, noviny... Ptáme se: „Z čeho je to vyrobené?“ Dítě předmět prohlíží a osahává. Teprve potom: „Kam ho tedy vytrídíme?“

3. BÍLÉ X BAREVNÉ SKLO

Děti třídí: ČIRÉ SKLO x BAREVNÉ SKLO
Například čirá zavařovací sklenice, zelené či hnědé lahve, zrcátko, bílý hrníček...
Do běžného tříděného skla nepatří například porcelán, keramika, zrcadla, autosklo nebo varné sklo.

4. BIOODPAD

Děti třídí například: slupku z banánu, ohryzek, slupky ze zeleniny, listí, trávu... VS předměty, které do bioodpadu nepatří.

5. KOVOVÝ DETEKTIV

Připravíme bezpečné předměty: plechovku, kovové víčko,lobal, plastové víčko, papír, dřevěnou kostku...
Dítě hledá: „Co je kovové?“
Potom kovové předměty přiřadí ke kovům.
Můžeme využít magnet. Ale pozor: ne každý kov je magnetický.

6. HMATOVÉ TŘÍDĚNÍ

Dítě vloží ruku do neprůhledného sáčku. Uvnitř je například: papírová krabička, plastový předmět, kovové víčko Bez divání popisuje: „Je to tvrdé?“ „Je to hladké?“ „Ohýbá se to?“ „Co myslíš, že to je a z čeho je to vyrobené?“
Potom předmět vytáhne a přiřadí na podložku.

7. ZVUKY MATERIÁLU

Vytvoříme nebo pustíme zvuk: zmáčkneme papír, zacinkáme kovovým klíčem, zmáčkneme PET láhev, zaklepe na karton...
Dítě hádá: „Jaký materiál slyšíš?“
Potom najde odpovídající kategorii na podložce.

8. CO SEM NEPATŘÍ?

Například do oblasti PAPIR položíme: sešit, noviny, krabičku a slupku od banánu. „Co sem nepatří?“ „Proč?“
Těžší varianta: Dítě vytvoří chybu pro kamaráda.

9. TŘÍDÍCÍ ŠTAFETA

Na druhé straně místnosti jsou kartičky (ke každému materiálu je několik možností).
Dítě jednu přinese a položí na správnou popelnici.
Potom vyráží další, ale musí donést jiný materiál.
Pokud donese stejný, musí se vrátit zpět.

10. UKLIÐME TŘÍDU

Po jiné tvořivé aktivitě zůstanou například odštířky papíru, plastové obaly, další zbytky materiálů...
Místo toho, aby je uklidil dospělý, zapojíme děti.
„Co po naší práci zůstalo?“ „Co můžeme ještě použít?“ „Co musíme vyhodit?“ „Kam to patří?“

11. MUSÍME TO VYHODIT?

Ukážeme například papírovou krabičku.
Ptáme se: „Musíme ji hned po použití vyhodit?“
Děti navrhnou: můžeme z ní něco vyrobit, můžeme do ní něco uložit, můžeme ji znovu použít, opravit...

12. DRUHÝ ŽIVOT

Připravíme čisté materiály (děti mohou donést nepotřebné věci z domu): krabičky, papírové ruličky, staré noviny, čisté plastové nádoby...
Děti z nich něco vytvoří: robota, domeček, auto, zvíře, organizér... Potom diskutujeme: „Co jsme zachránili před vyhozením?“

POPELNICE

13. CO SE STANE DÁL?

Bavíme se o jednoduché posloupnosti:
POUŽÍJI → VYTŘÍDÍM → SVEZE SE → DOTŘÍDÍ /
ZPRACUJE → MATERIÁL MŮŽE BÝT DÁLE VYUŽIT

14. PŘEMĚNA PAPÍRU

Můžeme s dětmi vyzkoušet jednoduchou výrobu papíru ze starého papíru.

Děti:

1. natrhají papír,
2. dospělý připraví papírovou hmotu,
3. děti sledují změnu,
4. vytvoří nový list.

15. VÝROBA KOMPOSTU

Děti mohou sledovat školní kompost nebo jednoduchý demonstrační model.

Co do něj můžeme dát: listí, části rostlin, rostlinné zbytky, ovoce... Děti sledují po několika dnech, co se s nimi postupně děje.

16. ODPAD V PŘÍRODĚ

Ukážeme obrázek: např. les + odhozená PET láhev
Ptáme se: „Patří tam?“ „Co bychom mohli udělat?“
„Co by se mohlo stát, kdyby lidé nechávali odpadky všude?“ Dítě hledá vlastní řešení.

17. EKOLOGICKÁ VYCHÁZKA

Na vycházce hledáme: kontejnery, odpadkové koše, místo pro baterie, případně kompostér, odpadky mimo koš... Ptáme se:

- „Jaké kontejnery máme u naší školky?“
- „Máme zvlášť sklo?“
- „Kam se u nás dávají kovy?“

18. EKOLOGICKÁ VYCHÁZKA

Na vycházce hledáme: kontejnery, odpadkové koše, místo pro baterie, případně kompostér, odpadky mimo koš... Ptáme se:

- „Jaké kontejnery máme u naší školky?“
- „Máme zvlášť sklo?“
- „Kam se u nás dávají kovy?“

19. POČÍTÁME ODPAD

Dítě dostane kartičky. „Polož 4 věci do papíru.“

„Do plastu dej 3.“ „Kde je více?“

„Kolik máme dohromady?“ „Kolik musíme přidat, aby jich bylo stejně?“

20. ODPADKOVÝ PŘÍBĚH

Začneme vyprávět:

„Anička vypila vodu z plastové lahve. Když dopila...“

Dítě pokračuje: Co s lahví udělala? Kam ji dala?

Co se s ní mohlo stát dál?

Nebo problémový příběh:

„Tomáš dojedl banán a slupku hodil do plastů...“

„Co bys mu poradil?“

TVARY

1. NAJDI STEJNÝ TVAR

Dítě dostane vystřižené tvary, které jsou na podložce - všechny v různých velikostech a barvách, Přiřazuje je k odpovídajícím tvarům na podložce.

2. VYMODELUJ TVAR

Dítě dostane modelínu. Vytváří z ní „hady“ a vytvoří podle podložky obrysy tvarů. Mohou využít a ohýbat vždy jednoho hada.

3. POSTAV TVAR

Použijeme dřívka, brčka nebo tyčinky.
„Dokážeš postavit trojúhelník?“ - Dítě potřebuje 3 strany. Potom se ptáme:
„Který tvar potřeboval nejvíce dřívek?“
„Které potřebovaly stejný počet?“

4. KOLIK MÁ STRAN?

Dítě vezme figurku nebo kamínek a postupně objíždí hranici tvaru. Počítá u toho strany.

5. KOLIK MÁ ROHŮ?

Dítě položí na každý vrchol například bambulku. Poté je spočítá. Kde je nejvíce a kde nejméně? Mají všechny tvary rohy?

6. ČTVEREC X OBDÉLNÍK

Oba mají: 4 strany a 4 vrcholy.
Dítě může strany poměřovat provázkem a odpovědět, v čem se liší.

7. KRUH X OVÁL

Dítě porovnává kruh a ovál. „Mají rohy?“ „Mají rovné strany?“
Pokládáme vystřižený kruh a ovál na předlohy a dítě pozoruje rozdíl. Pohybová varianta:
Dítě objede oba tvary autíčkem nebo prstem.

8. HMATOVÝ TVAR

Tvary vyrobíme z pevnějšího materiálu. Dítě zavře oči nebo vloží ruce do neprůhledného sáčku. Osahává tvar.
„Cítíš nějaké vrcholy?“ „Kolik jich asi je?“
„Je okraj rovný, nebo zakřivený?“ „Co myslíš, že držíš?“ Teprve potom se podívá.

9. TVAROVÉ PEXESO

Připravíme dvojice tvarů. Nejdříve stejné. Později těžší varianta: Dvojici tvoří stejný tvar v jiné barvě nebo velikosti. Dítě se musí soustředit na tvar, nikoliv na ostatní vlastnosti.

10. TVAROVÁ ŠTAFETA

Tvary rozmístíme po místnosti. Řekneme: „Přines něco, co má čtyři strany.“ Dítě může přinést čtverec nebo obdélník.

11. VÍCE VLASTNOSTÍ

Dítě už netřídí pouze podle tvaru. Například: z hromady tvarů vybírá malé modré trojúhelníky. Dítě musí současně sledovat: TVAR + BARVU + VELIKOST

12. MALÝ X VELKÝ

Připravíme stejný tvar v několika velikostech. Dítě řadí: MALÝ → VĚTŠÍ → NEJVĚTŠÍ
„Najdi nejmenší kruh.“ „Najdi větší trojúhelník.“
„Který čtverec je největší?“

13. OTOČENÝ TVAR

Pro menší děti: Ukážeme klasický čtverec. Potom ho otočíme nebo obejdeme podložku a podíváme se z jiné strany. Ptáme se: „Je to pořád stejný tvar?“
Děti získají představu o tom, že trojúhelník je trojúhelníkem nejen tehdy, když má „špičku nahoře.“

TVARY

14. TVARY KOLEM NÁS

Děti hledají ve třídě: něco kruhového něco obdélníkového. něco, kde vidíme trojúhelníkový tvar, něco čtvercového,...

Dotknou se nějakého předmětu ve třídě a poté se běží dotknout stejného tvaru na podložce.

15. PROCHÁZKA ZA TVARY

Vyrazíme na vycházku.

Děti hledají geometrické tvary kolem sebe.

Například: dopravní značka, okno, dlažba, poklop, části staveb...

Každé dítě má kartičku, kde jsou vyznačené tvary a po cestě označuje, co už vidělo. Připravíme také ve třídě kartičky s různými venkovními předměty. Po návratu položí kartičku viděného předmětu k odpovídajícímu tvaru.

16. VYSKLÁDEJ TVAR

Tvary na podložce dítě vyskládá: kamínky, fazolemi, těstovinami, bambulkami, knoflíky, kaštiny,...

Nejdříve sleduje obrys. Potom zkouší stejný tvar vytvořit mimo předlohu.

17. PROVÁZKOVÉ TVARY

Dítě dostane provázek a vytváří obrysy tvarů. Které tvary šly vytvořit snadno? Kde potřebujeme vytvořit vrchol?

18. POČÍTÁME KLACÍKY

Venku nasbíráme klacíky a děti se z nich snaží poskládat jednotlivé tvary. Kolik klacíků potřebujeme na čtverec? Atd. Z čeho, co najdeme venku, bychom mohli udělat kruh?

19. POSTAV OBRÁZEK

Dítě dostane vystřižené tvary.

Z nich vytvoří například: dům, raketu, zvíře, ... Poté řekne, kolik tvarů použil a jaké. Ostatní hádají, co je to za obrázek,

20. POSTAV PODLE PŘEDLOHY

Ukážeme dítěti kartu: například dům.

Obrázek je ale složený pouze z geometrických tvarů.

Poté si z podložky vezme z paměti potřebné tvary a obrazec podle předlohy sestaví.

21. ZAPAMATUJ SI ŘADU

Sestavíme například: ▲●□ (mladší děti si pamatují pouze tvar, u starších použijeme tvar + barvu + pořadí + velikost).

Dítě se několik sekund dívá. Potom vzor zakryjeme.

Dítě musí sestavu vytvořit z paměti.

Těžší varianta: ukážeme na podložce na několik tvarů. Dítě to potom musí ve správném pořadí zopakovat.

22. PRAVIDLA ŘADY

Sestavíme řady a dítě pokračuje:

●▲●▲● __ nebo: □□●□□● __ atd.

23. VYTVOŘ TVAR TĚLEM

Děti vytvářejí tvary pomocí vlastního těla. Jedno dítě může vytvořit kruh pažemi. Ve dvojici nebo malé skupině mohou zkusit: trojúhelník, čtverec...

U šestiúhelníku už může spolupracovat více dětí.

24. TVAR NA ZÁDECH

Prstem „nakreslíme“ dětem jednoduchý tvar

na záda. Dítě hádá. Potom dítě stejný tvar ukáže na podložce. Děti si mohou role vyměnit.